

[Albrechtsen]

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Albrechtsen (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om styrkelse af den parlamentariske kontrol med sikkerhedspolitikken.

(Beslutningsforslag nr. B 16).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Albrechtsen (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod kemiske og bakteriologiske våben.

(Beslutningsforslag nr. B 17).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, og anbefaler det til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 2:

Forslag til lov om De europæiske Fællesskabers udvidelse med Spanien og Portugal.

(Fremsat 2/10 85).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Bjørn Westh (S):

For socialdemokratiet er det en glædelig dag, når vi nu efter mange års arbejde kan ratificere en traktat med hensyn til udvidelse af De europæiske Fællesskaber med Spanien og Portugal.

Det er en ny udvidelse, der er med til at vise, at det europæiske samarbejde, vi er gået ind i, ikke er et lukket samarbejde, »de riges klub«, som nogle engang sagde, men et åbent samarbejde for europæiske demokratiske lande, og sådan skal det også være.

Med udvidelsen bliver samarbejdet bredere, men det er ikke fuldendt. Vi ser gerne et endnu bredere europæisk samarbejde, og vi

ser gerne f.eks. de nordiske lande deltage i et bredere europæisk samarbejde på de nordiske landes egne præmisser, men vi synes, det er rigtigt, at vi udvider EF nu med de to ansøgerlande. Vi er glade for, at både Spanien og Portugal så enigt har ønsket at komme med i De europæiske Fællesskaber, og at de har været enige om, at det var en styrkelse af deres unge demokratier, og at det var en af grundene til, at de gerne vil være med i dette samarbejde.

Spanien og Portugal har allerede selv tiltrådt traktaten, og vi håber så, at alle de øvrige EF-lande også vil tiltræde traktaten og gøre det på en sådan måde, at tidsfristerne bliver overholdt.

Vi synes, det må være rigtigt, og opfordrer til en enstemmighed i det danske folketing. Når to demokratiske lande i stor enighed har ønsket at blive medlemmer, mener vi også, det må være rimeligt, at de får lov til det. Vi skal ikke være eksklusive over for det, og derfor håber vi på, at der er enstemmighed i folketinget for denne tilslutning.

Kent Kirk (KF):

Jeg kan ligesom den forrige taler, hr. Bjørn Westh, udtrykke en stor glæde over, at vi nu er kommet så langt, at vi er i gang med ratificeringen af tiltrædelsestraktaten.

Jeg synes, dette maner til nogle politiske tanker, og den første tanke, der slår mig, er, at vi nu på en virkelig god måde demonstrerer, at Fællesskabet ikke er »de riges klub«, sådan som EF-modstanderne påstod i 1972. Det er mange gange svært for os at tilbagevise de mange påstande, EF-modstanderne slynger rundt om sig med i debatten herhjemme, når det drejer sig om EF, men jeg synes, at netop dette argument nu er klart tilbagevist. Jeg synes også, det er et udtryk for, at EF helt klart lever op til sit formål: at stifte et så tæt samarbejde imellem de vesteuropæiske demokratier som muligt. Det første, vi så, da Spanien og Portugal fik etableret demokratier, sådan som vi kender det, var jo netop, at de henvendte sig til Fællesskaberne for at komme i gang med optagelsesforhandlingerne, og at alle fællesmarkedets lande var indstillet på så hurtigt som muligt at gå i gang med disse forhandlinger. Disse forhandlinger er nu lykkedes, således at vi har en tiltrædelsestraktat. Vi kan på den måde

[Kent Kirk]

være med til at forhindre, at diktaturer i Spanien og Portugal kan komme tilbage til magten. Det gælder både kommunistiske og fascistiske diktaturer.

Jeg synes også, man kan sige, at der under de meget lange forhandlinger, der har været mellem Fællesskaberne og Spanien og Portugal, som nu har udmøntet sig i tiltrædelsestraktaten, er skabt en rimelig balance mellem Fællesskabets interesser og de spanske og portugisiske interesser, og at netop den forholdsvis korte overgangsordning på de syv år på de væsentligste områder er et udtryk for, at Spanien og Portugal ønsker så hurtigt som muligt at blive fuldgældige medlemmer.

Vi må også konstatere, at det ud over det rent markedsmæssige medlemskab betyder, at Spanien og Portugal nu også vil blive medlemmer af EPS-samarbejdet, og at det allerede vil ske fra den 1. januar. Selv om EPS-samarbejdet ikke er omfattet af traktaterne, er det jo den meget store sidegevinst, Fællesskaberne har fået ved det tætte samarbejde på det økonomiske område, og det er med stor tilfredshed, vi kan se, at Spanien og Portugal nu skal være en del af dette politiske samarbejde.

Det er således med stor glæde, vi i det konservative folkeparti giver vores tilslutning til en hurtig ratificering af tiltrædelsestraktaten.

Bjørn Elmquist (V):

Som de to foregående talere kan jeg tilslutte mig ønsket om, at vi får en hurtig ratifikationsprocedure i gang her i folketinget, og jeg er enig med hr. Bjørn Westh i, at det ville være rart, om det var et enigt folketing, der kunne gå ind for dette, og at vi kunne slippe for en mere eller mindre smålig diskussion, nid og skænderi om de ting, som her ligger på bordet.

For os i venstre er der ingen tvivl om, at Spaniens og Portugals tilslutning til EF vil styrke demokratiet både på Den Iberiske Halvø efter deres diktaturfortid, som jo kun ligger en halv snes år tilbage, og i resten af Europa. Vi har andre steder og på andre tider i historien her på vores eget kontinent set eksempler på, hvordan mangel på demokrati kan smitte.

Begge lande må derfor hilses velkommen i EF-samarbejdet og EPS, det udenrigspoliti-

ske samarbejde, og de to lande har i de seneste år gjort sig andre og lige så store bestræbelser for demokrati og menneskerettigheder. F.eks. synes jeg, det er værd at hæfte sig ved, at de meget hurtigt efter overgangen fra diktatur i Europarådet anerkendte den individuelle klageadgang, således at statsborgere i de to lande hermed har fået en international garanti for, at de nationale domstole efterlever respekten for menneskerettighederne.

Spanien og Portugal har værdier at tilføre samarbejdet til glæde for os andre; deres faste ønske om politisk at bidrage til at styrke det europæiske samarbejde kunne man godt i en stille stund ønske sig ville inspirere også os danskere herhjemme i fremtiden.

Hvad er så indholdet af aftalerne? Ja, det følger stort set de kendte modeller med overgangsordninger på en række områder, og det er ikke nye ting for os, der sidder i folketingets markedsudvalg, for vi har jo undervejs i forhandlingerne fulgt med og faktisk på forhånd givet godkendelse af de resultater. Det udelukker nok ikke, at der er enkelte punkter, som man under udvalgsbehandlingen kan komme ind på og stille spørgsmål om.

Det kan nok heller ikke helt afvises, at der opstår nogle praktiske og indholdsmæssige problemer i samarbejdet, eller at nogle af de eksisterende problemer bliver forøget. Nogle bestræbelser har vi allerede set blive udfoldet for at ordne disse vanskeligheder, andre henstår stadig og må enten klares i rutinen, hvis man kan kalde den det, i Ministerrådet og ellers måske på den regeringskonference om EF-samarbejdets fremtid, som i øjeblikket er i gang, hvor man jo bl.a. drøfter hele beslutningsprocessen i EF.

Konsekvenserne for Danmark er der måske nogle der vil spørge om, og et umiddelbart skøn betyder vel økonomisk, handelsmæssigt, at det vil gå nogenlunde lige op. Der er nogle, der håber på nogle ekstra muligheder for dansk landbrug af eksportmæssig karakter. Hvad det budgetmæssige angår, står der i nr. 13 i bemærkningerne til lovforslaget, at der vil blive tale om omprioriteringer for enkelte ministerier i Danmark, og det er nok noget, vi må kigge lidt nærmere på i udvalget for at se, hvad det præcist er.

For EF-budgetforslaget for 1986 har vi i mit parti hæftet os ved, at der jo foreligger et kommissionsforslag, der tager højde for udvikelsen, men af forskellige årsager, som er

[Bjørn Elmquist]

blevet forklaret i markedsudvalget, gik Ministerrådet imod dette forslag.

Vi ønsker ved denne lejlighed i venstre at fastslå, at de løfter, Spanien og Portugal har modtaget under udvidelsesforhandlingerne, bør realiseres. Men uanset disse forskellige vanskeligheder hilser vi det velkommen, at udvidelsen nu finder sted. Spanien og Portugal har længe ønsket at blive medlemmer af EF. Det er godt, det omsider bliver en realitet. Det bekræfter, at EF er en åben og levende organisation.

Gade (SF):

Igennem mange år har både Spanien og Portugal ønsket at blive medlemmer af EF, og fra 1977 har der været konkrete forhandlinger om optagelse. Det har altså været langvarige forhandlinger, og resultatet er da også præget af flere – og nogle lange – forskellige overgangsordninger. Forløbet har igen vist, at der i EF ofte er et voldsomt misforhold mellem den verbale velvilje og den praktiske udmøntning. Altså er resultatet ikke særlig imponerende set med de to ansøgerlandes briller.

Det er nok lidt for tidligt at sige, hvilken betydning de to landes optagelse vil få for udviklingen i EF, men det ligger klart, at det sammen med en række andre beslutninger i EF fører til, at den danske økonomiske fordel af EF-medlemskabet vil formindskes på længere sigt, og det bør huskes her i salen, at det netop var de økonomiske begrundelser, der var afgørende for Danmarks tilslutning.

Det er også klart, at udvidelsen betyder, at en række af de mest unionslystne lande bruger optagelsen og den kendsgerning, at EF nu skal arbejde med 12 lande i stedet for med 10, som et påskud til at presse en indskrænkning af vetoretten igennem, men jeg vil fremhæve, at jeg mener, det er et påskud.

Man kan desuden forestille sig, at EFs politiske samarbejde, EPS-samarbejdet, vil blive mere optaget af udviklingen i Latinamerika fremover.

SF er som bekendt modstander af Danmarks medlemskab af EF. Det er vor faste overbevisning, at Danmarks samlede politiske mål bedst realiseres i et Danmark, der er frit for bindingerne til EF. Hver dag har sin historie om, at EF vil presse dårligere ordninger ned over Danmark. I dag er det sagen

om kemikalielovgivning, hvor EF har truet Danmark med en retssag, hvis vi ikke sørger for, at stoffer, der er godkendt i ét land, automatisk skal kunne sælges i de andre. Sagen har også principiel betydning for de kommende EF-forhandlinger, fordi der jo nu lægges op til, at det indre marked i EF netop realiseres ved, at denne praksis udvides til alle forhold. Det er komplet uantageligt for Danmark og vil underminere vort miljø og vore arbejdsmiljøregler – altså et argument for, at Danmark skal ud af EF.

Men når SF skal tage stilling til spørgsmålet om Spaniens og Portugals optagelse, er grundlaget ikke, at vi mener, at Danmark skal træde ud. Det, vi vil tage stilling til, er, hvordan vores stemmeafgivning virker, og alene det. Vi vil ikke med vores stemmeafgivning hindre to lande, som selv ønsker at komme ind i EF, i at komme ind i EF, specielt ikke, når vi ved, at så store befolkningsflertal bakker medlemskabet op.

Derfor vil SF undlade at stemme til ratifikationen.

Niels Helveg Petersen (RV):

Også i det radikale venstre hilser vi med meget stor tilfredshed, at folketinget i dag skal behandle spørgsmålet om spansk og portugisisk medlemskab af EF, og vi vil gerne give forslaget herom vore varmeste ord med på vejen.

Jeg synes, det er vigtigt at hæfte sig ved, hvorfor Spanien og Portugal har søgt om medlemskab. Begrundelserne er helt oplagte, nemlig at de i de pågældende lande finder, at et medlemskab af EF vil befæste demokratiet i disse lande, der i årtier har levet under højre-militærdiktaturer, at medlemskabet i sig selv vil være en meget afgørende faktor, der befæster demokratiet på halvøen, og som samtidig – og det spiller også en stor rolle – befæster Spaniens og Portugals samhørighed med det øvrige Vesteuropa. Disse begrundelser ligger så klart bag. Det er ikke i første række og i snæver forstand og på den korte sigt så sikkert, at det er den store økonomiske fordel for Spanien og Portugal; det har jeg i hvert fald svært ved at vurdere. Her kan der være ting, der trækker fra, og nogle, der kan lægge til. Men det afgørende er en politisk afgørelse om, at man ønsker at tilhøre kredsen af vestlige nationer, og at man øn-

[Niels Helveg Petersen]

sker at gøre det umuligt for Spanien og Portugal at falde tilbage i militærdiktaturer.

Vanskelighederne under forhandlingerne har jo været meget store. Følsomme områder som vin, fisk og andre ting har spillet en stor rolle, og det har ikke været uden vanskeligheder at nå frem til en forhandlingsløsning. Det lykkedes da heldigvis omsider, og vi er indstillet på en meget hurtig behandling af dette forslag.

Jeg synes, det er lidt skuffende – men ikke særlig overraskende i og for sig – at SF ikke vil stemme for. Hr. Gade brugte den formulering, at han ikke ville hindre det, og det synes jeg er meget elegant. Det kan hr. Gade heller ikke, for selv om hr. Gade stemte imod, ville det ikke forhindre spansk og portugisisk medlemskab, så det er en underlig begrundelse. Den er også underlig, fordi det at stemme imod for så vidt ville hindre det, hvis vi alle sammen gjorde det. Jeg synes, formuleringen er lidt underlig, men den dækker jo nok over nogle besværligheder med her at finde et standpunkt, der er helt klædeligt.

Birgith Mogensen (CD):

Da vor ordfører i denne sag ikke kan være til stede, skal jeg hermed kort på CDs vegne meddele, at vi kan støtte forslaget og støtte det varmt. Det glæder os, at kredsen af EF-lande udvides, og at flere får gavn af de fordele, EF giver, både hvad angår økonomi og øget indflydelse. For CD er EF også et sikkerhedspolitisk anliggende. EF sikrer den økonomiske stabilitet og dermed den ro, der kan gøre Vesteuropa i stand til at modstå politisk pres bl.a. fra Østlandene. Derfor glæder det os, at denne stabilitet nu omfattes af endnu flere lande.

Det er egentlig synd for EF-modstanderne, at dette forslag fremsættes. Det må være meget vanskeligt for dem at forstå, at to lande med socialistiske regeringer har ønsket optagelse i EF, men det kan måske være modstanderne en trøst, at socialisterne i såvel Spanien som Portugal heller ikke kan forstå EF-modstanderne, ikke kan forstå, at modstanderne fra Danmark, et af de rigeste lande i verden, kan komme til to ret fattige lande og sige: bliv væk, EF er af det onde!

For nylig kunne man i dagspressen læse, at den kommunistiske fagbevægelse i Spani-

en afviste modstanderne ved et besøg derude. Kommunisternes eneste svar til den danske repræsentant var:

Hvorfor ønsker I at opbygge »de riges klub«? Hvorfor må vi ikke komme med i det samarbejde? Det kan være med til at hjælpe vort lands udvikling. Er det, fordi det kan komme til at koste Danmark penge? Er det, fordi det gør det praktisk tungere at få EF til at fungere? Eller er det bare, fordi det er lettere at sidde i det rige Danmark og løse problemer for alle andre lande, også lande, der faktisk har voldsomt behov for den økonomiske hånd, EF kan give?

CD tror, modstandernes synspunkter i høj grad er bygget på en bedreviden, som vi burde være foruden. CD glæder sig over, at det økonomiske samarbejde, vi har kæmpet for i årevis, kan være med til at udvikle områder i Europa, der ikke har nået vort økonomiske niveau. Det er efter vor opfattelse en pligt for os. Vi skal ikke kun spørge: hvad kan vi i Danmark få ud af EF? Vi skal også yde, og det glæder os, at et stort flertal her i tinget åbenbart har samme opfattelse som vi. Så kan modstanderne sidde tilbage med den snæversynede nationalisme, som heldigvis færre og færre har forståelse for.

Som nævnt kan CD varmt støtte lovforslaget.

Albrechtsen (VS):

Nu kunne man som EF-modstander få den tanke ligefrem at glæde sig over, at Spanien og Portugal kommer med ind i EF, fordi det ganske givet vil få de kriser og opløsningstendenser, som i forvejen findes i EF, til mængfold at forstærkes. EFs opløsning vil derfor tiltage, når Spanien og Portugal kommer ind, og det kunne selvfølgelig være et argument, som man som EF-modstander kunne tage i anvendelse som støtte for indlemmelsen af de to lande, men jeg vil nu ikke falde for den fristelse. For det første fordi vi, ligesom tilfældet var med Grækenlands indlemmelse i EF, af helt principielle grunde stemmer imod. Vi ønsker hverken EF udvidet eller styrket. Vi ønsker tværtimod at støtte EF-modstanden, og i de enkelte lande støtter vi derfor også dem, der kæmper imod EF, som kæmper imod indlemmelse, og som kæmper for at få deres land ud af EF, og en

[Albrechtsen]

sådan støtte yder man selvfølgelig ikke ved her i Danmark at stemme for indlemmelsen.

Så vil der måske være nogle, der vil antyde – CDs ordfører var lidt inde på den tankegang – at vi derved blandede os i disse landes nationale selvbestemmelse – de bestemmer jo selv, om de vil være medlemmer. I den anledning vil jeg klart understrege, at VS naturligvis støtter alle befolkningers og landes nationale selvbestemmelsesret fuldt ud, men vi støtter den ikke derhen, at vi føler, at det giver os en forpligtelse til også at støtte dem, når de ønsker at aflevere national selvbestemmelsesret til en anden magt. Der må dog grænsen for, hvad man er forpligtet til at støtte med hensyn til den nationale selvbestemmelsesret, vist høre op

Så er der en række konkrete argumenter. Jeg sagde for lidt siden, at indlemmelsen af Portugal og Spanien ville styrke krisetendenserne i EF: budgetproblemerne og problemerne med at styre hele fødevarerproduktionen – hele fødevareskandalen i EF – vil ganske givet vokse, og det vil samtidig – det er i og for sig det farlige ved det – få presset for at få gennemført en politisk union til at vokse meget kraftigt, for den politiske union er jo netop EFs middel til at få løst alle de indre modsætninger og kriser, der er i EF. Derfor vil optagelsen kraftigt forøge presset for at få gennemført en politisk union. Det vil også rent stemmemæssigt i EF forøge vægten af dem, der går ind for en politisk union, idet de to nye lande har synspunkter, der ligger langt fra Danmarks på det område.

Hertil kommer, at der rent konkret bliver gennemført en svækkelse af mulighederne for at standse et kvalificeret flertal, hvor der nu skal 23 stemmer til for at blokere en afstemning, og f.eks. vil Danmark, Storbritannien og Grækenland fremtidig ikke tilsammen råde over tilstrækkelig mange stemmer til at kunne blokere en afstemning med kvalificeret flertal, og alt efter som vetoretten udhules, vil det oftere og oftere kunne blive et problem i fremtiden. Det er også en konsekvens af den konkrete måde, tiltrædelsesforhandlingerne er udmøntet på.

Nogle var inde på, at EF-medlemskabet ville styrke mulighederne for at opretholde demokratiet. Der var næsten ikke et øje tørt, da hr. Niels Helveg Petersen omtalte spørgsmålet om demokratiets opretholdelse i Spani-

en og Portugal. Jeg tror, at det bedste middel til at opretholde demokratiet i disse lande vil være at sikre udligning af de sociale forskelle i disse lande, bekæmpelse af fattigdommen osv., og det opnår man ikke gennem EF-medlemskabet; derigennem opnår man at blive et udkantsområde, hvor især industrien, f.eks. i Portugal, vil komme i store vanskeligheder. Derfor tror jeg faktisk, man svækker mulighederne for at opretholde demokratiet i disse lande gennem dette.

Kofod-Svendsen (KrF):

Mit parti hilser dette forslag velkommen. Vi har altid været af den opfattelse, at EF ikke blot skulle være for en lille udsøgt kreds. Vi ønsker, at EF kan blive stadig mere europæisk, forstået sådan, at stadig flere demokratiske europæiske lande får mulighed for at tilslutte sig EF-Fællesskabet, hvis de ønsker det.

Jeg tror, at dette EF-medlemskab for både Spaniens og Portugals vedkommende især vil have betydning af politiske grunde. Det er jo tankevækkende, at næppe er diktaturet væltet i de to lande, før man ønsker tilknytning til de demokratiske lande, som er samlet i EF. Jeg tror, at EF-medlemskabet vil være en sikkerhed imod, at et diktatur, hvad enten det er den ene eller den anden type, vil kunne vende tilbage til disse to lande.

Dernæst vil jeg nævne et yderligere perspektiv som følge af disse to landes EF-medlemskab, nemlig at jeg tror, EFs relationer til Sydamerika vil blive styrket, og den udvikling vil jeg også hilse velkommen.

Endelig er der en sag, jeg vil omtale til sidst, og som jeg også har omtalt tidligere fra denne talerstol, og det er Spaniens manglende diplomatiske forbindelse med Israel. Jeg mener, det er af afgørende betydning, at Spanien opretter diplomatiske relationer med demokratiet Israel, og her vil jeg gerne konkret spørge udenrigsministeren, hvad udenrigsministeren kan oplyse om denne sag.

Ove Jensen (FP):

Fremskridtspartiet er modstander af den udvidelse af EF, som udenrigsministeren her ønsker tilslutning til. Efter fremskridtspartiets opfattelse vil optagelsen af Spanien og Portugal rejse en lang række problemer af både økonomisk og kulturel art. Optagelsen af de

[Ove Jensen]

to lande vil gøre det endnu mere vanskeligt at få Fællesmarkedet til at virke efter hensigten, og efter fremskridtspartiets opfattelse ville det have været mere naturligt at få det nuværende EF til at fungere i stedet for at gøre problemerne endnu større ved optagelsen af de to lande.

I det nuværende EF er der jo store vanskeligheder med økonomi, landbrug, fiskeri, for blot at nævne enkelte eksempler. Disse vanskeligheder vil blive alvorligt forværret ved optagelsen af de to lande.

Efter fremskridtspartiets opfattelse vil den udvidelse af fællesmarkedet, som nu skal ske, være til skade for Danmark, i hvert fald på det økonomiske område.

For at der ikke skal være nogen misforståelser, skal jeg afslutningsvis gøre opmærksom på, at fremskridtspartiet er tilhænger af det nuværende EF; men vi er som sagt modstandere af denne udvidelse, og derfor vil vi stemme imod lovforslaget.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil gerne takke de ordførere, der gav lovforslaget en positiv modtagelse, og det var jo heldigvis så langt de fleste.

Jeg er helt og aldeles enig med hr. Bjørn Westh, når han siger, at det er en glædelig dag, hvor vi kan stå i det danske folketing og bekræfte vores vilje til at demonstrere over for det øvrige Europa, at Fællesskabet er et åbent fællesskab, der som en helt naturlig ting tager imod de demokratiske europæiske lande, der ønsker at tilslutte sig Fællesskabet.

Der var flere, der var inde på netop denne åbenhed, og jeg synes, at hr. Niels Helveg Petersen ramte noget helt centralt, da han gik ind i Spaniens og Portugals motiver for at søge optagelse. Hr. Niels Helveg Petersen understregede det politiske i disse motiver, altså ønsket om at befæste et ungt demokrati og ønsket om at befæste samhørigheden med det øvrige Europa. Jeg er helt enig i den analyse, og jeg finder, det er meget væsentligt at få det trukket frem i debatten, ikke mindst i Danmark, hvor vi vel nok igennem de sidste 12-13 år har oplevet, at netop de politiske begrundelser, som i sin tid var med til at få et stort flertal i Danmark til at gå ind i Fællesskabet, er blevet trængt lidt i baggrunden af kølige økonomiske, skeptiske overvejelser. Jeg synes, det er svært at forstå hvorfor. Må-

ske er det, fordi vi er kommet en 12-13 år længere væk fra anden verdenskrig. Under alle omstændigheder er det sundt for os at se de politiske motivationer, som ligger bag Spaniens og Portugals ønske om at træde ind i Det europæiske Fællesskab.

Jeg er også helt enig med hr. Bjørn Westh, når han opfordrer til enstemmighed i folketinget i denne sag. Det ville være et værdigt signal at sende fra Danmark til Spanien og Portugal, hvis folketinget enstemmigt kunne ratificere resultatet af optagelsesforhandlingerne.

Der er tre partier, der ikke har villet det. Der er VS, hvis dogmatiske holdning vel næppe gør det muligt at appellere til VS. Så er der fremskridtspartiet og SF, som jeg begge vil opfordre til dog at overveje deres stilling til denne sag endnu en gang. Jeg tror nemlig ikke, at hr. Ove Jensen har ret, når han fastslår, at dette her er noget, der vil blive økonomisk til skade for Danmark – rent bortset fra, at holdningen måske ikke forekommer særlig rimelig i et lille åbent samfund som det danske, der lever af og med de andre lande her i Vesteuropa.

Men der er jo flere, der har været inde på dette spørgsmål: er det nu en fordel for Danmark? Hr. Gade påstod også, at Danmarks økonomiske fordel ved EF-medlemskabet ville formindskes, når nu Spanien og Portugal kom ind. Ja, sådan ser det måske ud, hvis man bare anlægger en rent overfladisk betragtning, men jeg synes, det er vigtigt at fastslå, at fordele og ulemper ved EF, det er nu engang ikke noget, man bare kan gøre op ved at sidde og kigge på de pengestrømme, der fremgår af regnskaberne. Og EF-medlemskab og EF-fordele er ikke nødvendigvis en nulsum, som indebærer, at det, der bliver den enes fordel, automatisk bliver en ulempe for den anden. Der er tale om et samarbejde af en sådan karakter, at der hele tiden er positive bidrag at hente, også selv om nogle tal i nogle budgetbevægelser måske umiddelbart viser noget andet. Så jeg vil opfordre hr. Ove Jensen til at dykke lidt dybere ned i tankegangen bag selve EFs grundlæggende idé, og jeg vil håbe, at det kan føre til, at man vil støtte udvidelsen med Spanien og Portugal.

Hr. Gade vil jeg også opfordre til at tænke sig om endnu en gang. Der har dog ellers på det seneste vist sig tendenser i SF til at anlægge en mere nuanceret synsvinkel over for

[Udenrigsministeren]

det EF, som man tidligere så unuanceret og dogmatisk var imod, og jeg fornemmer da også i hr. Gades argumentation, at han er forvirret. På den ene side synes hr. Gade altså ikke, at det, vi andre har kunnet tilbyde dem, er særlig imponerende set fra de nye landes side, og på den anden side er hr. Gade bekymret for, om det nu tager nogen økonomiske fordele væk fra Danmark, og så ender hr. Gade med bare at sige, at han er ked af EF, fordi – som det bliver sagt – hver dag har sin historie om EF. Ja, det skal jeg love for, og hvis ikke der er nogen at hente fra virkelighedens verden, så er der jo en del i modstanderkredsene, som er særdeles dygtige til at fabrikere historierne, så at hver dag kan få sin historie om EF. Men jeg synes da, al logik burde tale for, at SF vælger at gå sammen med det store flertal i folketings-salen og stemme for denne udvidelse. Det ville som nævnt være et værdigt signal at sende til Spanien og Portugal her fra det danske folketing.

Der er blevet rejst et par spørgsmål i forbindelse med lovforslaget. Hr. Bjørn Elmquist har været inde på problemerne omkring EFs budget for næste år, hvor der ganske rigtigt har været nogle diskussioner om muligheden af, at der nu også i det budgetforslag, der foreløbig er sendt af sted fra Ministerrådet, er plads til de penge, Spanien og Portugal skal have i henhold til de aftaler, der er indgået.

Der ligger nogle ganske indviklede budgettekniske forhold bag denne diskussion, spørgsmål om maksimale stigningstakter og Europa-Parlamentets muligheder for at udvide EFs udgifter. Jeg skal ikke gå i detaljer i dette, men bare sige, at der er indgået en politisk aftale i Ministerrådet, som fastslår, at de bevillinger, der er nødvendige for at sikre, at Spanien og Portugal får de aftalte midler, vil blive taget op til fornyet overvejelse under anden behandling af budgetforslaget, og at det vil blive sikret i henhold til denne aftale, at Spanien og Portugal får de beløb, der er nødvendige for, at forpligtelserne bliver opfyldt.

Hr. Kofod-Svendens var inde på spørgsmålet om Spaniens diplomatiske forbindelser med Israel. Her kan jeg oplyse, at den spanske regering er bekendt med, at Danmark forventer, at Spanien med henblik på sit medlemskab af EF regulerer sit forhold til

Israel ved at optage diplomatiske forbindelser, og fra spansk side har man tilkendegivet, at dette i princippet er besluttet, og at det inden længe vil finde sted.

Jeg skal endnu en gang takke for tilsagnet om en hurtig udvalgsbehandling – vi skulle nødigt forsinke udvidelsen af Fællesskabet. Jeg skal takke for den velvilje, der er udtrykt, og endnu en gang bede om, at de, der var skeptiske, tænker sig om en ekstra gang.

Bjørn Westh (S):

Jeg skal blot sige, at dette for socialdemokratiet ikke er et spørgsmål om et lille plus eller et lille minus i det økonomiske regnskab, men vi ser simpelt hen gerne, at to demokratier mere deltager i et fælles arbejde. Vetoretten hverken svækkes eller udhules ved det, der nu foregår. Jeg opfordrer til enstemmighed; jeg er ked af, at den ikke kunne manifesteres i dag, men håber selvfølgelig på, at det kan nås senere.

Jeg ville dog gerne som en lille positiv ting sige til det, som hr. Niels Helveg Petersen sagde, nemlig at SFs holdning ikke var klædelig, at mig bekendt har SF dog bevæget sig fra at stemme mod Grækenlands optagelse til nu at undlade at stemme. Så der er altså bevægelse i SFs Europapolitik, og det glæder mig.

Gade (SF):

Jeg vil godt sige til udenrigsministeren, at når jeg sagde noget om økonomi i forbindelse med denne diskussion, så var det ikke et argument for vores afstemning. For os har det altid været vigtigt at diskutere den politiske side af EF-medlemskabet, også fra den danske vinkel. Hvad jeg sagde i den sammenhæng, var jo – i modsætning til hvad udenrigsministeren sagde – at det, der lå til grund for afstemningen i 1972, jo ikke var de politiske sager i EF-samarbejdet her i landet, men derimod de økonomiske.

Jeg synes nok, jeg fik en lektion af CDs ordfører om snæversyn. Indlægget var et angreb på EF-modstandere for snæversynethed. Nu er jeg altså sådan en EF-modstander, og så må jeg høre den gamle bloktales om, at man skal opbygge en blok, at den skal være rettet imod øst, og at det er hele tankegangen. Det er jo bl.a. det snæversyn, vi protesterer imod.

[Gade]

Jeg synes også, jeg kunne mærke det i hr. Kofod-Svendsens tankegang, og desværre bekræftede regeringen ved udenrigsministeren, at det er den danske regerings politik, at Spanien skal betale for at få lov til at komme ind i EF ved at oprette diplomatiske forbindelser med Israel. Hvad er det da for noget? Har I ikke lige stået og fortalt os, at det er et frit samarbejde, hvor landene får lov til selv at bestemme, at indgå i et samvirke? Har den danske regering så virkelig stillet sig op og sagt til Spanien: vi ratificerer ikke jeres optagelse, hvis ikke I optager diplomatiske forbindelser med Israel? Jeg vil egentlig gerne have udenrigsministeren til at bekræfte én gang til, at det er den danske regerings officielle politik, at man ikke vil have Spanien ind, medmindre de anerkender staten Israel. I så tilfælde synes jeg nok, at diskussionen om den frihed og åbenhed, der ligger i EF-samarbejdet, bliver sat lidt i relief.

Hr. Niels Helveg Petersen havde nogle vanskeligheder i forbindelse med, at vi ikke ville hindre andre; det kunne han ikke rigtig forstå tankegangen i. Jo, tankegangen er den, at vi tager vores stemmer alvorligt. Vi har jo 21 stemmer her; det er ret mange, og der kunne jo have foreligget en situation, hvor hr. Niels Helveg Petersen ikke på samme måde som nu kunne sige, at det var ligegyldigt, hvordan vi stemte, fordi der altså var et stort flertal. Derfor synes vi, at vores afstemning skal være i overensstemmelse med det, som er vores hovedsynspunkt: når disse lande selv vil og et flertal i deres befolkninger ikke blot har manifesteret det gennem deres parlamenter, men også klart udenfor, så skal det ikke være SF, der hindrer det.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg vil bare for god ordens skyld præcisere over for hr. Albrechtsen, at det, som jeg refererede til, var disse landes egne begrundelser. Det var egentlig ikke en udlægning af, om det beskyttede deres demokrati eller ej, det var en udlægning af den diskussion, der er foregået i disse lande, og som vel ikke mindst mennesker, der i Spanien har socialistiske synspunkter, har gjort meget ud af og har arbejdet meget med, og som må være en væsentlig begrundelse for medlemskabet af EF netop for dem.

Albrechtsen (VS):

Nu er man åbenbart dogmatiker, hvis man i denne sag har det fundamentalt modsatte grundsynspunkt af det, udenrigsministeren har, men så kan vi jo stå og beskyldte hinanden for at være dogmatikere.

Men udenrigsministeren har i hvert fald ret i, at vi i VS på dette punkt ikke har ændret noget som helst i vores grundopfattelse. Og siden debatten i sin tid om Grækenlands optagelse synes jeg faktisk at EF er blevet endnu værre, end det var dengang, så der kan kun være anledning til at stå endnu mere fast på det, som vi sagde dengang.

Der er nogle, der har været inde på specielt de økonomiske fordele og ulemper for Danmark, det vil altså sige for det danske erhvervsliv – jeg tror, det er det, man lægger i det. Det har ikke været inde i overvejelserne hos VS, om der var et plus eller et minus for de danske virksomheder i denne sag; det vil jeg gerne understrege. Her er jeg i og for sig enig med hr. Bjørn Westh: det er ikke det afgørende. Jeg tør heller ikke spørge, om det er et plus eller et minus.

Men det, der derimod er meget afgørende, og som jeg synes er en af de vigtigste ting i den debat, som er blevet rejst, er argumentet med, at det ville blive en garanti for demokratierne. Hvis det argument virkelig havde bærekraft, hvis det virkelig kunne sandsynliggøres, at vi hermed havde skabt en bedre sikkerhed for, at generalerne ikke igen ville tage magten i Spanien og Portugal, så ville det være det argument, som man kunne bruge over for et parti som VS i denne sag; det ville tælle. Men jeg har ikke set skyggen af sandsynliggørelse for dette argument. Det, som vil blive resultatet, er, at industrien vil blive svækket i disse to lande. Forholdene vil blive meget vanskeligere, priserne vil stige og tilpasse sig prisniveauet i resten af Europa. Den sociale ulighed i disse lande vil vokse, fordi de vil blive udkantsområder i et Europa, der fortsat vil være de riges klub, men hvor alle så sandelig ikke vil være rige. Det vil ikke styrke mulighederne for at opretholde et demokrati i de to lande. Tværtimod, det vil styrke de kræfter, som vil ombringe disse unge demokratier.

Så antydede hr. Kent Kirk i sit indlæg, at der på et tidspunkt skulle have været et kommunistisk diktatur i Spanien. Det er jo ikke

[Albrechtsen]

helt korrekt. Der var en republik, som var ledet af et valgt demokrati, og som blev omstyrtet af højrekræfterne. Og kampen om demokratiet i Spanien og Portugal har altid været kampen mellem demokraterne på den ene side og højrekræfterne på den anden side.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg må skuffe hr. Albrechtsen med, at jeg ikke antydede, at der havde været et kommunistisk diktatur i Spanien. Det, jeg sagde, var, at Fællesskabet er et forsvar både imod kommunistiske diktaturer og imod fascistiske diktaturer. Vi har jo set det også i kommunistiske lande, hvor det er militæret som sådant, der holder fast i de kommunistiske diktaturer. Vi kan bare tænke på den måde, tingene har udviklet sig på i Polen.

Det kniber mig lidt at følge hr. Albrechtsens tankegang, dvs. spørgsmålet, om Spaniens medlemskab vil være med til at sikre demokratiet.

Jeg er næsten sikker på, at hvis jeg kontrollerer debatten om Grækenlands optagelse, så har situationen formentlig været den, at hr. Albrechtsen eller ordføreren for VS har fremsat nøjagtig de samme argumenter. Men jeg tror ikke, der er mange, hverken i Grækenland eller i de øvrige EF-lande, der i dag kan forestille sig, at militæret ville overtage magten i Grækenland, og vi skal trods alt kun tilbage til midten af 1960'erne, hvor man havde militærdiktatur i Grækenland.

For mig hersker der ingen tvivl om, at medlemskabet af EF vil betyde, at det bliver uendelig svært for militærjuntaer o.lign. at fjerne de spæde demokratier, der er kommet til udfoldelse både i Spanien og i Portugal, og det burde være bevæggrund nok til, at et enigt folketing ratificerede denne traktat med et stort ja.

Ove Jensen (FP):

Udenrigsministeren tror ikke på, at det vil være til skade for dansk økonomi at optage de to lande, og opfordrer derfor fremskridtspartiet til at vurdere lovforslaget endnu en gang.

Det vil vi da så gøre. Det er vel bl.a. en af begrundelserne for, at ethvert forslag gennemgår tre behandlinger, at man skal vurde-

re det nøje og grundigt og vurdere de eventuelle ekstra oplysninger, som kommer frem.

Men jeg vil da godt sige, at jeg føler mig ret overbevist om, at udenrigsministeren, for at fremskridtspartiet skal komme frem til at ændre holdning i denne sag, på en eller anden måde må sandsynliggøre sin påstand enten over for folketinget eller for folketingets markedsudvalg, altså sandsynliggøre sin påstand om, at det ikke vil være til skade for dansk økonomi med optagelsen af de to lande. Det må være en forudsætning for, at vi overhovedet kan gå ind i en sådan overvejelse.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg vil sige til hr. Ove Jensen, at jeg skal gøre mit bedste.

Så var det jo interessant at høre hr. Albrechtsen afsløre, at når VS stiller sig til lovforslaget, som man gør, så er det, fordi hr. Albrechtsen altså ved bedre end befolkningerne i Spanien og Portugal, hvad der er godt for demokratiet i Spanien og Portugal. Det var jo argumentationen, som vi hørte den her. Om ikke andet så fortæller det noget interessant om hr. Albrechtsens opfattelse af begrebet demokrati.

Hr. Gade spurgte mig – sådan måtte jeg forstå spørgsmålet – om det da havde været en betingelse fra den danske regerings side for, at vi ville ratificere, at Spanien skulle optage diplomatiske forbindelser med Israel. Det har det absolut ikke været, og det fremgik heller ikke af det, jeg sagde før. Jeg sagde, at Spanien var bekendt med, at vi gerne så, at det skete. Hr. Gade vil også se af tidsforløbet, at det jo ikke er noget, der kan ske forud for vores vedtagelse af lovforslaget, så alene af den grund er der ikke nogen snæver forbindelse imellem de to forhold.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg kan ikke tilbageholde den bemærkning til hr. Albrechtsen, at jeg synes, at han argumenterer utrolig snævert og på en måde som udtryk for en utrolig politisk egocentricitet. Det, der interesserer hr. Albrechtsen, er at få tingene til at passe ind i sit verdensbillede, som han nu ser EF her i Danmark, men uden at gøre noget som helst forsøg på at vurdere, hvordan det tager sig ud for de mennesker – også meningsfæller til hr. Al-

[Niels Helveg Petersen]

brechtsen – der arbejder politisk i de pågældende lande. Det synes jeg er en utrolig ego-centricitet eller en form for politisk snæversyn.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg takker for disse meget smigrende bemærkninger.

Der er et element i den begrundelse, jeg samlet har fremlagt for VS' stemmeafgivning i denne sag, som må have forbigået både udenrigsministerens og hr. Niels Helveg Petersens opmærksomhed, og det er, at hovedargumentet, som jeg synes jeg fremførte meget klart, er, at VS støtter EF-modstanderne i Danmark, i Spanien, i England, i Grønland, overalt, hvor de findes, og dem støtter man ikke ved at stå her og være fortaler for, at yderligere lande bliver indlemmet i EF. Det er og bliver det principielle hovedsynspunkt for VS i denne sag, og det er et helt andet end det, udenrigsministeren og hr. Niels Helveg Petersen har. Vi kan bare konstatere, at vi er fundamentalt uenige i det principielle hovedudgangspunkt, og jeg vil ikke beskyldte nogen af parterne for at være specielt ego-centriske ud fra, hvad der er deres synspunkt.

Det andet, jeg siger, er, at hvis man her i salen kunne sandsynliggøre bare nogenlunde, at indlemelsen af de to lande ville medføre en forbedret sikring af demokratiet, så ville det være et argument, jeg ville være meget lydhør over for, netop fordi demokratiet er så svagt funderet i de to lande. Men man har efter min opfattelse ikke kunnet sandsynliggøre det på nogen måde. Jeg har mit synspunkt med hensyn til, hvordan det formentlig kommer til at gå i de egne; andre har fremlagt nogle andre synspunkter. Forhåbentlig går det ikke så galt, som jeg synes det ser ud til at kunne gå, men der er i hvert fald ingen, der på tilstrækkeligt grundlag har kunnet overbevise mig om, at der her skulle ligge et værn for demokratiet. Men jeg er ikke på nogen måde gået ind i en bedømmelse af tingene som den, hr. Niels Helveg Petersen antydede: at jeg ligesom skulle være bedreviddende i forhold til, hvad spanierne og portugiserne selv mener om deres egen situation.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 3:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Rådet for De europæiske Fællesskabers afgørelse af 7. maj 1985 om Fællesskabernes ordning med egne indtægter.

(Fremsat 2/10 85).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Bjørn Westh (S):

Socialdemokratiet har været med til at gå ind for en lang række af de udgifter, EF har afholdt, og socialdemokratiet føler derfor også en forpligtelse til at skaffe pengene i kassen, når vi har stemt for udgifterne. Derfor kan vi gå ind for en forhøjelse af momsloftet fra 1 pct. til 1,4 pct. Vi vil dog gerne sige, at vi gerne så, at EFs bureaukrati blev sat på en slankekur, således at man ad den vej fremskaffede nogle flere penge til de fornuftige og gode ting, man kan lave i Fællesskabet.

Med hensyn til det konkrete forslag ud over denne forhøjelse vil jeg sige, at betalingsordningen med England, rabatordningen, føler vi ikke blev aftalt på nogen særlig god måde, og vi har været kritiske over for aftalens udformning. Det har formentlig været politisk nødvendigt at lave en aftale om Englands betaling til Fællesskaberne, men vi synes, det kunne være gjort på en bedre måde, så det vil vi beskæftige os med i udvalget.

Alice Brask (KF):